

ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Μ. Τετάρτη 24 Απριλίου 2019
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Τα βιβλία μάς βοηθούν να μη βιαζόμαστε!

«Βιάζομαι!... Δεν έχω χρόνο!... Αντίο!...» Ακούμε τέτοιες κουβέντες κάθε μέρα, όχι μόνο στη Λιθουανία, που βρίσκεται στο κέντρο της Ευρώπης, αλλά και σε πολλά μέρη του κόσμου. Συχνά, επίσης, ακούμε να λέγεται ότι ζούμε στην εποχή της υπέρμετρης πληροφόρησης, της ταχύτητας και της βιασύνης.

Αν όμως πάρεις στα χέρια σου ένα βιβλίο, νιώθεις αμέσως διαφορετικά. Φαίνεται πως τα βιβλία έχουν αυτή τη θαυμαστή ιδιότητα- μας βοηθούν να χαλαρώνουμε. Μόλις ανοίξεις ένα βιβλίο και βυθιστείς στα ήρεμα βάθη του, δεν έχεις πια τον φόβο πως όλα περνούν με ξέφρενη ταχύτητα κι εσύ δεν προλαβαίνεις να δεις τι γίνεται. Ξαφνικά, αρχίζεις να πιστεύεις ότι δε χρειάζεται να τρέχεις με τόση βιασύνη για μια δουλειά μάλλον ασήμαντη. Στα βιβλία όλα συμβαίνουν ήσυχα, με μία τάξη καθορισμένη με ακρίβεια. Ίσως επειδή οι σελίδες τους είναι αριθμημένες, ίσως γιατί οι σελίδες κυλούν απαλά και γαλήνια καθώς τις γυρίζεις. Στα βιβλία, όσα έχουν γίνει στο παρελθόν, συναντούν με ηρεμία τα όσα πρόκειται να συμβούν.

Το σύμπαν ενός βιβλίου είναι ορθάνοιχτο, συνδυάζει μ' επιτυχία την πραγματικότητα με τη φαντασία. Και καμιά φορά αναρωτιέσαι αν ήταν σ' ένα βιβλίο ή στη ζωή που πρόσεξες πόσο όμορφα πέφτουν από τη στέγη ενός σπιτιού οι σταγόνες του λιωμένου χιονιού ή πόσο ευχάριστος είναι στα μάτια ο τοίχος του γείτονα καλυμμένος με βρύα. Το ξέρεις από ένα βιβλίο ή στην πραγματικότητα ότι τα κόκκινα μούρα δεν είναι όμορφα μόνο αλλά και πικρά; ήταν σ' ένα βιβλίο ή στην πραγματικότητα που ήσουν ξαπλωμένος ένα καλοκαίρι στο γρασίδι ή που καθόσουν σταυροπόδι και κοιτούσες τα σύννεφα να ταξιδεύουν στον ουρανό;

Τα βιβλία μάς βοηθούν να μη βιαζόμαστε, τα βιβλία μάς μαθαίνουν να παρατηρούμε το καθετί, τα βιβλία μάς προσκαλούν, ακόμα και μας υποχρεώνουν

καμιά φορά να καθίσουμε για λίγο. Συνήθως διαβάζουμε καθιστοί, με το βιβλίο στο τραπέζι ή στα γόνατά μας, έτσι δεν είναι;

Και δεν έχετε ζήσει άλλο ένα θαύμα - εκείνο που όταν διαβάζετε ένα βιβλίο, το βιβλίο διαβάζει εσάς; Ναι, βέβαια, τα βιβλία έχουν την ικανότητα να διαβάζουν. Διαβάζουν το μέτωπό σας, τα φρύδια σας, τις άκρες των χειλιών σας, που γυρίζουν προς τα πάνω από χαρά, προς τα κάτω από λύπη. Πρώτ' απ' όλα, όμως, τα βιβλία διαβάζουν τα μάτια σας. Και κοιτάζοντας μέσα στα μάτια σας, βλέπουν ... Ε, ξέρετε τι βλέπουν!

Είμαι βέβαιος ότι τα βιβλία ποτέ δε βαριούνται όταν βρίσκονται στα γόνατά μας. Κάποιος που απολαμβάνει το διάβασμα - παιδί ή μεγάλος - μας κινεί το ενδιαφέρον πολύ περισσότερο από κάποιον που δε νοιάζεται για τα βιβλία, κάποιον που κυνηγάει διαρκώς το ρολόι, που δεν έχει ποτέ καιρό να καθίσει, που δεν καταφέρνει να παρατηρήσει πολλά απ' όσα υπάρχουν γύρω μας. Για την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου, η ευχή μου σε όλους μας είναι: «Να υπάρχουν ενδιαφέροντα βιβλία για τους αναγνώστες και ενδιαφέροντες αναγνώστες για τα βιβλία!»

*Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου 02.04.2019 –
Μήνυμα της Διεθνούς Οργάνωσης Βιβλίων για τη Νεότητα (IBBY)
[μτφρ. Λότη Πέτροβιτς – Ανδρουτσοπούλου]*

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η Δραστηριότητα

A1. α. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου, ενημερώνοντας τους συμμαθητές σας για το περιεχόμενό του, σε μία παράγραφο 80 -100 λέξεων.

Μονάδες 10

A1. β. Σε μία παράγραφο 40 -50 λέξεων να εξηγήσετε γιατί ο συγγραφέας πιστεύει ότι «τα βιβλία έχουν την ικανότητα να διαβάζουν».

Μονάδες 5

2^η Δραστηριότητα

A2. α. Να αιτιολογήσετε τη χρήση της ερώτησης στο τέλος της τέταρτης παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 3

A2. β. Να σχολιάσετε τη χρήση των σημείων στίξης στις παρακάτω φράσεις του κειμένου:

1. «Να υπάρχουν ενδιαφέροντα βιβλία για τους αναγνώστες και ενδιαφέροντες αναγνώστες για τα βιβλία!»

2. Κάποιος που απολαμβάνει το διάβασμα - παιδί ή μεγάλος - μας κινεί το ενδιαφέρον.

Μονάδες 3

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019
Β' ΦΑΣΗ**E_3.Nλ2Γ(ε)**

- A3.** Να χαρακτηρίσετε την καθεμία από τις υπογραμμισμένες αναφορικές προτάσεις που ακολουθούν ως προσδιοριστική ή παραθετική/προσθετική, αιτιολογώντας την απάντησή σας.
- όχι μόνο στη Λιθουανία, που βρίσκεται στο κέντρο της Ευρώπης
 - συναντούν με ηρεμία τα όσα πρόκειται να συμβούν.

Μονάδες 4

- A4.** Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις, δίνοντας ένα συνώνυμο για καθεμία από τις λέξεις που σας δίνονται τονισμένες:
- ...ζούμε στην εποχή της **υπέρμετρης** πληροφόρησης.
 - ...όλα περνούν με **ξέφρενη** ταχύτητα...
 - ...οι σελίδες κυλούν **απαλά**...
 - ...μάς μαθαίνουν να **παρατηρούμε** το καθετί...
 - Κάποιος που **απολαμβάνει** το διάβασμα...

Μονάδες 5

- A5.** Με αφορμή το μήνυμα για τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Βιβλίου (2 Απριλίου) και λαμβάνοντας υπόψη ότι διανύουμε μία εποχή όπου η φιλιαναγνωσία είναι αρκετά περιορισμένη, αποφασίζετε να συντάξετε μία γραπτή εισήγηση προς το Γραφείο Παιδείας του Δήμου σας. Αφού καταγράψετε δύο παράγοντες οι οποίοι, κατά τη γνώμη σας, εξηγούν σήμερα την αδιαφορία πολλών συμμαθητών σας για το βιβλίο, να επισημάνετε δύο οφέλη που θα προέκυπταν από τη λειτουργία δημόσιας βιβλιοθήκης στην περιοχή στην οποία διαμένετε. Η εισήγησή σας να έχει έκταση 250 – 300 λέξεων.

Μονάδες 20**B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**

Τις προηγούμενες φορές, ο Ιβάν πάντα έβρισκε να πει κάτι για να συγχαρεί την επιλογή της: ένα «τι βιβλίο!» ή «Υπέροχο!», τίποτα περισσότερο, γιατί η γυναίκα δεν έδειχνε να έχει όρεξη για κουβέντες. Αυτή τη φορά, όμως, όπως είχε διαλέξει απ' το ράφι του μέλιτος τρία βιβλία του Μακ Κάρθι, τον οποίο ο Ιβάν θεωρούσε ανώτερο όλων των εν ζωή μυθιστοριογράφων του κόσμου, της επέστρεψε το βλέμμα και της είπε: «Έχετε διαλέξει τα τρία ωραιότερα μυθιστορήματα του μαγαζιού». «Δεν έχω κανένα πρόβλημα να σας πιστέψω», του είπε χαμογελώντας.

Είχε μόλις διαβάσει τα δύο πρώτα, το *Όλα τα ωραία άλογα* και το *Πέρασμα*, βιαζόταν να διαβάσει το τρίτο, κι ύστερα να κυκλοφορήσει το τρίπτυχο στο περιβάλλον της. Ευλογούσε τον Θεό για τον κακό καιρό: το ίδιο βράδυ κιόλας θα 'χε τελειώσει το *Πολιτείες του Κάμπου*. Ετοιμαζόταν να περάσει μια αξέχαστη μέρα. Έτσι θυμόταν και τις μέρες όπου είχε διαβάσει τον πρώτο και τον δεύτερο τόμο: τον πρώτο, σ' ένα ταξίδι με το τρένο από τη Φλωρεντία στη Ρώμη· τον δεύτερο, την άλλη μέρα, στη Ρώμη, όπου έχοντας τελειώσει τις δουλειές της, δεν είχε παρά μόνο ένα

πράγμα στο μυαλό της: να μάθει ποιος ήταν αυτός ο συγγραφέας και ποια άλλα βιβλία είχε γράψει.

Ο Ιβάν είχε μαγευτεί: «Απ' όλες τις λειτουργίες της λογοτεχνίας, μου επιβεβαιώνετε ότι μία από τις ευτυχέστερες είναι ν' αλληλοαναγνωρίζονται και να συζητούν άνθρωποι που είναι πλασμένοι να συνεννοούνται».

[...] «Και να σκεφτεί κανείς πόσοι γνωστοί μου παραπονιούνται πως δε βρίσκουν τίποτα καλό να διαβάσουν. Τι τρέλα!»

«Τι κρίμα, θέλετε να πείτε... τη στιγμή που εσείς κι εγώ ανακαλύπτουμε κάθε μήνα κι ένα αριστούργημα. Φταίει ότι το ενενήντα τοις εκατό των μυθιστορημάτων που εκδίδονται, «δεν αξίζει τον κόπο», όπως έλεγε ο Πολάν. Η κριτική θα όφειλε να μην ασχολείται παρά με τα άλλα, αλλά είναι επιπόλαιη και φυγόπονη».

«Κι αδιαφορεί τελείως για την αλήθεια. Δε γνωρίζει παρά δύο νόμους: της συντεχνίας και της παρέας. Με μία λέξη, είναι διεφθαρμένη».

«Δεν τολμούσα να το πω. Λιβανίζουν κάτι θλιβερά βιβλία και, μέσα σ' αυτό το μάγμα, τα μαργαριτάρια περνούν απαρατήρητα. Εξ ορισμού, η σύγχυση ωφελεί τις μετριότητες».

Laurence Cossé, Στο καλό μυθιστόρημα, εκδ. Πόλις

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η Δραστηριότητα

B1. Σε καθέναν από τους παρακάτω ισχυρισμούς να δώσετε τον χαρακτηρισμό **Σωστό** ή **Λάθος**, με βάση το κείμενο. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με μία συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο.

1. Ο βιβλιοπώλης πάντα έδειχνε ενδιαφέρον στην ηρωίδα.
2. Η ηρωίδα είναι μια δεινή «βιβλιοφάγος» και αφιερώνεται στην ανάγνωση των βιβλίων της οπουδήποτε κι αν είναι, σε οποιαδήποτε στιγμή.
3. Ο Ιβάν θαυμάζει τη φιλαναγνωσία της ηρωίδας, αλλά δεν επικροτεί τις επιλογές των βιβλίων της.
4. Οι κριτικές λογοτεχνικών βιβλίων μπορούν να συμβάλλουν στην ανάδειξη ενός έργου και να το καταστήσουν γνωστό σε πολύ κόσμο.
5. Μέσα σ' ένα εμπορευματοποιημένο σύστημα συγγραφής και έκδοσης βιβλίων το καλό βιβλίο, που αποτελεί παιδεία από μόνο του, είναι δυσέυρετο.

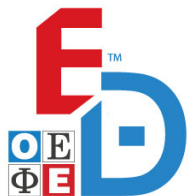
Μονάδες 15

2^η Δραστηριότητα

B2. Να σχολιάσετε τη χρήση του β' πληθυντικού προσώπου στις παρακάτω φράσεις του κειμένου:

- i «Τι κρίμα, θέλετε να πείτε ...»
- ii «Έχετε διαλέξει τα τρία ωραιότερα μυθιστορήματα του μαγαζιού».

Μονάδες 4

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019
Β' ΦΑΣΗ

Ε_3.Νλ2Γ(ε)

- B3. α.** Στο κείμενο αξιοποιούνται ως αφηγηματικοί τρόποι ο διάλογος και η διήγηση. Να καταγράψετε ένα σημείο του κειμένου όπου τους αναγνωρίζετε αντίστοιχα.

Μονάδες 4

- B3. β.** Ο αφηγητής στο κείμενο που διαβάσατε δεν συμμετέχει στην ιστορία που αφηγείται (ετεροδιηγητικός). Να αιτιολογήσετε αυτόν τον χαρακτηρισμό με βάση δύο σημεία του κειμένου.

Μονάδες 4

- B4.** Να χαρακτηρίσετε το ύφος (απλό ή επίσημο) στις παρακάτω φράσεις του κειμένου.

1. όλων των εν ζωή μυθιστοριογράφων του κόσμου
2. Λιβανίζουν κάτι θλιβερά βιβλία
3. δεν έδειχνε να έχει όρεξη για κουβέντες.

Μονάδες 3

- B5.** Διαβάζοντας το λογοτεχνικό απόσπασμα που σας δόθηκε, καταγράφετε σε μία παράγραφο 120 - 150 λέξεων τα συναισθήματα που σας δημιούργησε η πρόσφατη ανάγνωση ενός λογοτεχνικού βιβλίου.

Μονάδες 20